

Jone Nikula

Hyvää aseistariisuntaviikkoa! Ja terveisiä Kosovosta, josta kaverini pistäytyi lomilla Suomessa viikko sitten. Hän on siellä YK –joukoissa. Tämän viikon teema on kaverini työtä.

Kosovo on maantieteellisesti osa Eurooppaa. Sinne lentää muutamassa tunnissa Helsingistä. Se on myös paikka, jossa ihmiset joutuvat pelkäämään etnisen taustansa, uskontonsa ja ties minkä meille itsestään selvästi kuuluvan yksilönvapauden piiriin kuuluvan asian takia.

Kansallisuuksien väliset jännitteet ja raa’an sodan luomat kaunat, taloudellinen epävarmuus ja sen luoma näköalattomuus sekä sotien jäljiltä pelloille jääneet räjähtämättömät miinat, jotka silpovat edelleen ihmisiä ja karjaa, ovat YK-joukoille arkipäivää.

Kaverini työnä on muiden monikansallisissa joukoissa palvelevien miesten ja naisten tavoin ylläpitää haurasta rauhaa ja lujittaa sitä. Se on arvokasta työtä, jota tehdään sirpaleliivit päällä, kypärä päässä ja ase ladattuna.

Kaverini työnantaja Yhdistyneet Kansakunnat perustettiin Toisen Maailmansodan jälkeen. Tässä maailmanhistorian toistaiseksi tuhoisimmassa konfliktissa kuoli noin 62 miljoonaa ihmistä. Kuolleista noin 37 miljoonaa oli siviilejä. Se oli kaikkien mielestä vähän liikaa. YK perustettiin, jotta moinen teurastus ei toistuisi, ja aika hyvin se on tehtävässään onnistunutkin.

Suurin syy sille, että olemme säästyneet Kolmannelta Maailmansodalta on toisaalta se, että YK on palvellut tarkoitustaan ja toisaalta se, että sodan kuva on muuttunut. Koko maailman kattava sota ei ole enää todennäköinen, koska se yksinkertaisesti olisi liian tuhoisa. Voittajia ei olisi ja siten sodasta ei olisi hyötyä kenellekään. Pienemmät paikalliset konfliktit sen sijaan voivat olla niiden lietsojille hyödyllisiä, ja siksi niitä vielä piisaa.

Syitä sotien syttymiseen on monia, mutta yksinkertaistaen ne alkavat siitä, että joku on eri mieltä jonkun sellaisen kanssa, joka eroaa ensimmäisestä osapuolesta tavalla, joka voidaan yleistää koskemaan toisen osapuolen edustamaa kansanosaa tai kansaa. Ja sitten vain listimään. Sota kestää kunnes se loppuu tai lopetetaan. Sitten alkaa jälkipeli, josta harvoin selvitään ilman ulkopuolista apua.

Tässä vaiheessa YK kerää joukkoja jäsenvaltioistaan, ja kaverini kaltaiset ammattisotilaat ja tehtävään ilmoittautuneet reserviläiset ryhtyvät hommiin. Keskeisimpiä tehtäviä, joita kaverillani Kosovossa on, on auttaa jälleenrakennuksessa, suojella siviilejä sekä luoda turvallisuutta ja jatkuvuutta. Käytännössä se tarkoittaa aseistariisuntaa.

Jugoslavian kriisi kaikkine vaiheineen oli tyypillinen pienen hajoavan valtion ilkeä ja likainen sisällissota. Maa jakautui eri kansallisuuksia edustaviin, erilaisia pyrkimyksiä ajaviin ryhmittymiin, jotka tuhosivat toisiaan ja toistensa viiteryhmiä, alueella asuvia siviilejä, hämäräperäisin motiivein varustettujen yksityisarmeijoiden ja palkkasotilaiden avittamana.

Kriisin jatkuessa jo ennestään hampaisiin asti aseistettuun maahan virtasi lisää rautaa asekauppiailta, ja yhä syvenevä ja raaistuva kriisi ruokki itseään. Syöksykierteen oiettua aseita on edelleen joka puolella. Niitä YK:n rauhanturvaajat etsivät, löytävät, takavarikoivat ja tuhoavat.

Ratsioissa löydettyjen aseiden pinot näyttävät varsin vaatimattomilta. Kolhuisia kevyitä kranaatinheittimiä, erilaisia rynnäkö- ja automaattikivääreitä, käsikranaatteja, pistooleita ja muita pienaseita. Ei mitään hienoa tai jännää. Juuri aseiden vaatimattomuus kertoo olennaisimman siitä tehtävästä, jota YK-joukot Kosovossa suorittavat. He eivät ole siellä purkamassa ydinkärkiä, sinetöimässä kemiallisen sodankäynnin laboratorioita tai purkamassa huimia tietokoneohjattuja joukkotuhoasejärjestelmiä. He keräävät yksinkertaisia ja helposti käytettäviä aseita: sellaisia joita kuka tahansa yli 60 –kiloinen käsittelee suhteellisen vaivattomasti pienen harjoittelun jälkeen.

Periaatteessa jokainen ase on vaarallinen, mutta kaikkein vaarallisin on sellainen, jota voi käyttää kuka tahansa. Ase, joka monimutkaisuudessaan vaatii opiskelua, huoltoa, osaamista ja vielä rahaa toimiakseen, on jo monen tahon kontrolloima. Helppo ja tappava rynnäkkökivääri vaatekaapin perukoilla on kaikkein vaikeimmin valvottava ase.

Valtioiden väliset sopimukset aseiden, asejärjestelmien ja joukkojen määrissä ovat tärkeitä askelia kohti turvallisempaa maailmaa. Se on liennytyistä, joka vaikuttaa välillisesti meihin kaikkiin. Käsiaseiden takavarikoinnit ja tuhoaminen maailman pienissä kriisipesäkkeissä voi

sen rinnalla vaikuttaa pieneltä ja vaatimattomalta. Ne ovat kuitenkin toimenpiteitä, joista hyötyvät välittömästi kaikki kyseisen alueen asukkaat. Onnistuessaan tämä synnyttää alueelle pysyvän rauhan, joka välillisesti heijastuu myös suurvaltapolitiikkaan ja siten meidän kaikkien arkeen. Sitä minun kaverini tänäänkin tekee. Turvaa rauhaa, meidänkin. Hyvää päivänjatkoa!